

Nr 337.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förbättring av viss ubåtssäkerhetsmateriel; given Stockholms slott den 5 oktober 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Allan Vougt.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 oktober 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, anför härefter följande.

I skrivelse den 19 juni 1945 har *marinförvaltningen* gjort framställning om anvisande av medel till förbättring av andningsapparater för utstigning ur ubåt och därvid anført i huvudsak följande.

De andningsapparater, som användas inom svenska flottan, hade till en början anskaffats från utlandet. Under kriget hade inom landet tillverkats ett större antal andningsapparater för övningsändamål och för under kriget

byggda ubåtar (varje ubåt medförde 50—70 andningsapparater). För närvarande funnes sammanlagt cirka 2 200 andningsapparater för ubåtar inom flottan. Vid övningar i övningstank hade det visat sig, att andningsapparaterna i vissa avseenden ej voro lämpliga för personal ovan vid utstigningar på 20 m djup. I mars 1945 hade sålunda inträffat en olyckshändelse, varvid en ubåtsmatros förlorade livet. I anledning av denna olyckshändelse hade marinförvaltningen i samråd med marinöverläkaren företagit en utredning med bland annat omfattande experiment för att klarlägga orsakerna. Utredningen hade givit till resultat, att vissa ändringar snarast borde företagas å marinens samtliga andningsapparater för att i görligaste mån eliminera de risker, som en utstigning från större djup innebure. Man måste nämligen räkna med att, om andningsapparaterna vid en olycka måste användas, personalen icke kunde beräknas ha den fysiska spänst och det säkra omdöme, som för närvarande fordrades för att andningsapparaterna skulle kunna användas utan risk. En del av ändringsarbetena hade marinförvaltningen omedelbart låtit utföra å ett antal av de för övningsändamål erforderliga andningsapparaterna. Detta för att möjliggöra att övningarna, vilka efter nyssnämnda olyckshändelse tills vidare avbrötos, snarast åter kunde upptagas. Samtliga återstående andningsapparater, såväl de som vore utlämnade till ubåtarna jämte reservapparater som de, vilka användes för övningsändamål, borde även, så snart möjlighet föreläge, förändras, varjämte vissa föråldrade andningsapparater måste ersättas med modernare. Ändring och nyanskaffning av materiel beräknades kunna påbörjas omedelbart sedan då pågående verkstadskonflikt bilagts samt vara helt genomförd inom cirka ett år efter samma tidpunkt.

Kostnaderna för de av marinförvaltningen föreslagna åtgärderna ha enligt en i skrivelsen intagen sammanställning beräknats till 210 000 kronor.

Marinförvaltningen har vidare anført, att, enär de ifrågasatta ändringsarbetena och nyanskaffningarna till stor del berörde andningsapparater för de under senare år byggda ubåtarna, det syntes lämpligt, att kostnaderna finge bestridas från uppkommen behållning å medel, som anvisats till nybyggnad av ubåtarna U 2 och U 3, samt hemställt dels om bemyndigande att igångsätta de föreslagna arbetena dels ock att få bestrida kostnaderna därför på föreslaget sätt.

*Departements-
chefen.*

Det är självfallet av största vikt, att den säkerhetsmateriel, som står till buds för ubåtstjänsten, är av sådan konstruktion, att de med denna tjänstgöring förenade riskerna för personalen minskas i möjligaste mån. Jag får erinra, att innevarande års riksdag, i detta syfte efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 2 (bilaga 4, p. 3) anvisat medel för forskning på bland annat ubåtshygienens område.

Såsom framgår av handlingarna i det nu föreliggande ärendet bidrog till den olyckshändelse med dödlig utgång, som marinförvaltningen omnämnt i sin skrivelse, att övertrycksventilen på den andningsapparat, som användes, hade för liten kapacitet. På grund härav föreslår marinförvaltningen, att övertrycksventilen å vissa apparater utbytes mot ventiler av ny konstruktion, vilka fungera tillfredsställande, samt att viss typ av apparater, som även i övrigt visat sig behäftad med brister, kasseras och ersättes med en modernare apparattyp. Därjämte har föreslagits nyanskaffning av ett antal

apparater för att möjliggöra övningar i större utsträckning. Dessa förslag finner jag mig böra tillstyrka. Marinförvaltningens beräkning av kostnaderna härför synes icke giva anledning till erinran.

Vad beträffar sättet för kostnadernas bestridande är att märka, att både de andningsapparater som ingå i ubåtarnas utrustning och övningsapparaterna ha bekostats av anslag för byggande av ubåtar. Jag har med hänsyn därtill intet att erinra mot marinförvaltningens förslag att anlita den föreliggande behållningen å medel till nybyggnad av ubåtarna U 2 och U 3 för ifrågavarande åtgärder. Såsom framgår av årets statsverksproposition (bilagan fjärde huvudtiteln, s. 170 f. samt s. 174) skall här ifrågavarande behållning å medel för nybyggnad av ubåtarna U 2 och U 3 tillföras ett konto till »Besparingar å äldre anvisningar», avsett att enligt riksdagens beprövande användas för med fartygsbyggnadsanslag avsedda ändamål. Riksdagens bemyndigande torde därför böra inhämtas till disposition av nämnda konto för kostnadernas bestridande.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att för förbättring av viss ubåtssäkerhetsmateriel må disponeras högst 210 000 kronor från det för anslaget till Marinen: Fartygsbyggnader för flottan upplagda kontot »Besparingar å äldre anvisningar».

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

C. F. von Horn.
